

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrti strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat zastonj popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Trgovska pogodba s Srbijo.

Naše čitatelje bo gotovo zanimala natančnejša vsebina tistega dela pogodbe med Avstrijo in Srbijo, ki urejuje izvoz srbske živine in mesa v Avstrijo. Te določbe so nekaj del velike pogodbe, ki se peča večinoma s trgovskim razmerjem med obema državama in ki nas ne zanima tako močno. Pač pa so važne določbe, po katerih se naj v prihodnje uravna izvoz živine iz Srbije.

V prvem članku se določa, da sme Srbija pošiljati v Avstrijo konzerve v skatljicah, čreva suha in osoljena, spuščeni loj in spuščeno svinjsko mast, jajce, smetano, surovo maslo in sir.

V drugem članku se navaja, da se volno, ki ni omita, loj, ki ni spuščeni, in pa rogove, kosti, kože, parkelne, dlake in ščetine le tedaj sme uvažati v Avstrijo, če v kraju, iz katerega se vse to pošilja, ni nobene živinske bolezni. Za ta slučaj treba je posebnega dokaza, da je to vse od zdrave živine in iz kraja, kjer ni nalezljive bolezni.

Tretji članek določa, da se sme uvoz osoljenih kož, razsekane mesa, ki odgovarja našim predpisom, dalje enokopitne živine in pa kuretine s Srbskega v Avstrijo zabraniti samo tedaj, če nastane v tistih krajih Srbije živinska kuga ali kaka druga nevarna nalezljiva živinska bolezen, ki bi se na ta način lahko razširila na našo domačo živino. Zato se mora to dokazati s izpričevalom srbskega živinozdravnika. Glede enokopitarske živine mora biti posebej potrjeno, da v krajih, odkoder pride, že skozi 40 dni ni take bolezni, ki bi se mogla prenesti.

Pri kuretini se zahteva tako potrdilo za zadnjih 14 dni in more kuretino pregledati tudi avstrijski živinozdravnik na meji, ki lahko ukaže, da se za-

kolje, če izve, da je v tistih krajih, iz katerih pride nalezljiva bolezen.

Najvažnejša točka pa je četrta, kjer se določajo pogoji, pod katerimi je dovoljen uvoz zdravih svinj in govedi. Ta živina se mora pripeljati s potrebnimi živinozdravniki potrdili o zdravju takoj v klavnice, ki stojijo sicer še na Srbskem, vendar pa v bližini meje. Tam se sme živina preiskati tudi od avstrijskega živinozdravnika in se mora potem zaklati. V takem zaklanem stanu, se popolnoma sveža, se sme potem ta živina poslati na večje avstrijske sejme, ki se bodo še določili. Na tak način zaklanih svinj, govedi pa se tudi ne sme več vpeljati v Avstrijo kakor 70 tisoč svinj in 20 tisoč govedi.

To so poglavitne določbe, dočim nas nadaljnji odstavki ne zanimajo več posebno. Jasno je, da je v boju med Avstrijo in Srbijo zmagala avstrijska industrija. Ta hoče seveda kolikor mogoče svojih izdelkov poslati v Srbijo, dočim je Srbija, ki se peča večinoma z živinorejo, zahtevala, da se ji dovoli uvoz živine v Avstrijo. Ko je Avstrija zabranila uvoz živine, je pa Srbija zaprla svojo mejo avstrijskim industrijskim pridelkom, tako da je bila oškodovana avstrijska industrija. Nasi tovarnarji so se seveda začeli bridko pritoževati in uplivati na našo vlado, naj vendar dovoli Srbiji, da sme pošiljati vsaj nekaj živine v Avstrijo. Agrarci avstrijskih dežel in kmetski poslanci pa so zopet zahtevali od vlade, da se naša meja za srbsko živino popolnoma zapre. Ker je sedaj naša vlada dovolila uvoz zdrave srbske kuretine, enokopitne živine, potem masti, črev i. t. d. skoro brezpogojno, govedi in svinj pa v zaklanem stanu do 35 tisoč, oziroma 70 tisoč, se kmečki interesente postavljajo po robu. Ta zadeva pride seveda še pred

avstrijski državni zbor, kakor pa se kaže, ima vlada precej upanja, da se ta pogodba s Srbijo sprejme v celem obsegu. Ko se bode vrnila o tem razprava v državnem zboru, bomo o stvari še poročali.

Korošec.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

3. Trgovinske (gospodske) kurze.

Miren razvoj gospodarstva, poljedelstva, industrije ali trgovine vznemirijo večkrat potresi, ki povzročijo, da zastane naenkrat vsa produktivna delavnost. Kmet ne more niti z malim vspehom več obdelovati zemlje ali pa ne more več prodati svojega blaga med ljudi, najsi tudi znižata svoje cene.

Imamo poljedelske, industrijske, trgovinske krize v o. p. b., železnične, denarne in kreditne krize.

Kaj je vzrok tem pojavom? Zgodi se, da tako zastajanje produkcije ali kupčije nastane le slučajno ali le na enem kraju. Ko je n. pr. trina uš uničila naše dolenske vinograde, je nastala kriza v gospodarskem življenju v teh krajih. Ljudje se niso mogli radi kakovosti ondotne zemlje takoj poprijeti druge delavnosti; za to se je veliko Dolenjcev izselilo, ker jih ni mogla zemlja več prerediti. Ob gradbi karavanske in bohinjske železnice se je nekaterim obmejnim vasem vzela večina njihovega polja. Seveda se je to polje odkupilo, ali nekaj posestnikov se ni moglo privaditi na nov način življenja — tujski promet, vožnje, novi obrti i. t. d. — in ti so se izselili v druge kraje, da bi mogli zopet živeti kot kmetje kakor poprej. Tudi posledice slabih letin (druginje lakote) v prejšnjih časih lahko štejejo v to vrsto kriz.

PODLISTEK.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.

Četki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

Med tem je prihajal Albrecht korak za korakom v občini do vpliva in moči. Delal je kakor pajk, ki razprede na vse strani svoje mreže in lovi vanje svoje žrtve. Najkjučje samo mu je bilo prijazno pri doseganju njegovega cilja. Kratko po volitvah je obolel nekega večera župan Pejčoh nevarno. Starikavi občinski zdravnik, ki je bil sam bolan, ni mogel prispeti na pomoč, do drugega zdravnika je bilo nekoliko ur hoda, a bolnikovo stanje se je slabšalo vsako minuto. Tu se je spomnila prestrašena Karla, da je prišel mladi Svozil, sin oskrbnikov, ki je napravil pravkar doktorat, pred nekoliko dnevi domu. Poslali so ponj, in mladi mož je prihitel malo po polnoči k postelji bolnikov, pri kateri sta ga pričakovali v neizrekiljivi razburjenosti županja in Karla.

Mladi Svozil je preiskal bolnika in povedal, da je njegovo stanje resno, vendar ni opustil nade, da ga reši. Ostal je pri bolniku do jutra in tudi v naslednjih dneh je odšel komaj od postelje, dokler se ni odločila kriza.

Minulo je pa vendar štirinajst dni, predno je mogel za gotovo naznaniti rodbini, da je bolnik rešen.

Kaj je izkusila v tej dobi uboga Karla! Cele dni ji je utripalo srce strahu, in dr. Svozil je opomnil nekolikokrat gospo županjo, da oboli mladenka sama, ako se bo tako udajala boleznim skrbem.

Ko pa se je županova bolezen obrnila na bolje, tako da je mogel zdravnik proglašiti s polnim zaupanjem, da ni nobene nevarnosti več, je bila Karla presrečna. Mladi Svozil ji je čestital, da je oče srečno preстал nevarnost. Stiskala mu je desnico s prekipevajočo strastjo, in mladi mož je opazil, kako je zdrsnila iz oči solza radosti in hvaležnosti.

Bila je bleda, shuššana v obraz, a vendar ginljivo krasna v pretrpelem bolu in radostni ginenosti. Zdravnik ni mogel obrniti pogleda od nje. V njegovih prsah se je odzval mogočnejše nego kdaj poprej čut srčne naklonjenosti do mladenke. Ponavljal je stiskanje in držal njeno roko v svoji, pozabljajoč na vse okoli sebe.

Bolezen je bila odvrnjena, vendar je moral bolnik še dolgo ostati v postelji, ker je bil dokaj oslabeł. Poleg tega je bil tudi zimski čas neugoden njegovemu zdravljenju. Okrevajoč se je vznemirjal župan nad mislijo, da se ni mogel posvetiti občinskim zadevam, in zaman se je trudila Karla, da bi premagala moreče dolgočasje, ki ga je težilo.

Dasi ga je svaril zdravnik, da naj ne zapusti sobe, dokler se ne povrnejo topli pomladanski dnevi, se ni dal Pejčoh zadržavati doma in se

podal v hudem mrazu v občinski dom, da bi zopet nastopil svoje uradovanje.

Posledice so se pojavile še istega dne. Bolezen se je povrnila. Ni bila sicer več tako silna, vendar je trajalo skoro do poletja, predno se je čutil toliko zdravega, da je mogel iti z doma.

V tej dobi je prihajal Svozil vsak dan knjemu; poleg njegove postelje se je razgovarjal s Karlo, a med obema se je razvilo iz nenagla razmerje nežnega prijateljstva, ki je v mladenki vsklilo iz hvaležnosti do rešitelja njenega očeta. Svozil je bil že iz študentskih dob deklici naklonjen, a sedaj se je ta čut pri vsakdanjem občevanju le še poglobil.

Za županove bolezni je opravljal občinske zadeve Albrecht kot prvi svetovalec. S početka si je previdno prisvajal korak za korakom vodstvo občinske uprave, a ko se je čutil lepo v sedlu, je začel nastopati kot vladar v občini. Člani občinskega odbora so se mu pokorili slepo. Kanjak po svojem povratku iz toplic še ni prestopil niti z eno nogo praga občinskega doma. Kubala ni mogel in ni hotel nastopati proti prijatelju in sorodniku svoje soproge, a ostali člani so bili bodisi domenjeni z Albrechtom, ali pa so se le redkokdaj upali mrmrati proti njegovim ukrepom, ker je imel na vsak njihov ugovor pripravljene paragrafe občinskega reda, ki ga je umel vedno razlagati po svoji volji.

Občinskega pisarja je mučil tako dolgo, dokler ni sam pustil svoje službe in odšel iz

Zoper take krize po navadi ni pomoči, z njimi moramo računati, kakor z vremenskimi ali vojnimi neugodami.

So pa še druge vrste kriz, ki nastanejo bolj splošno in imajo svoj vzrok v napačnih spekulacijah in v zlorabi kredita ali pa v hitrem tehničnem napredku. Za prvo vrsto kriz je jako poučna gospodarska in denarna kriza v Severni Ameriki l. 1907. Milijone in milijone se je izdalo za nova podjetja in razširjenje obstoječih naprav, toda še vedno več milijonov so zahtevale razne investicije. Toda kapital postavlja industriji gotove meje. Industrijske podjetbe severno-ameriških Zedinjenih držav so prekoračile svote razpoložljivih glavnih; zato so morale to industrijsko megalomanijo bridko poplačati.

Banke so morale odpovedati kredit, nekatere banke so postale insolventne, mnogo industrijskih podjetj je bilo uničenih, s tem pa tudi velike mase delavcev vrženih na cesto. Severnoameriška kriza je bila torej v prvi vrsti denarna kriza. Industrijske in trgovinske krize v ožjem pomenu besede slove na nepravem razmerju med ponudbo in vprašanjem. Ako cvete industrija, tedaj se izdeluje kolikor le možno, delavske mezde rastejo, pa tudi dobiček. Kredit se daje nepremišljeno. Toda v tem srečnem stadiju industrija rada pozabi, da gre številno odjemalcev le do gotove meje, da bo morala sčasoma prodajati pod stroški produkcije, če bo hotela vzdržati delo v vsem obsegu. Ker tega dolgo časa ne more, nastanejo krize — produkcija zastane. Krize tudi lahko nastanejo, če se naenkrat pojavi kak tehnični napredek, ki omogočuje, da se naenkrat lahko izdeluje veliko ceneje nego poprej in torej produkcija ni kljub vsej preračunljivosti mogla upoštevati teh izpremenjenih razmer. Omenjamo le početek strojev, železnice i. t. d. Te poslednje vrste krize so pač neizogibne in kakor pravi Leroy Bealieu, za socialno telo to, kar so krize pri rasti za mlade ljudi ali boleznin otrok, ko dobivajo prve zobe.

Kriz se ni mogoče povsem izogniti, nastopale bode vedno, kakor bo človeški duh vedno nepopolen in podvržen raznim zmotam. S tem, da preiskujemo vzroke kriz, skušamo jim kolikor možno priti nasproti, omejiti jih ali olajšati njihove posledice.

Gospodarske krize z njihovimi usodnimi posledicami za delavce navajajo zlasti socialisti za vzgled, kako krivičen je sedanji individualistični in kapitalistični gospodarski red.

F) Vozila in občila.

Kroženje dobrin se vrši po vozilih in občilih. Vozila prevažajo blago, producente in konsumente iz kraja v kraj, občila pa prenašajo poročila o kroženju dobrin.

K vozilom se prištevajo poti (ceste, kopne in povodne) in železnice, med občila pa spadajo pošta, brzojav (telegraf) in telefon.

1. Poti (ceste) so lahko občinske, okrajne, deželne in državne. Javni zastopi morajo torej skrbeti za napravo, popravo in vzdrževanje cest, kakor tudi za ravnost prevažanja. Naravne ceste so morje in po naravi plovne reke; zato so se pa tudi narodi, bivajoči ob morju ali na obrežju plovnih rek, najhitreje razvijali, ker jih je narava sama silila, da so se poprijeli trgovine.

mesta, ker ni mogel dobiti od odbora zadoščenja za neosnovane žalitve, ki jih je prenašal vsak dan od prvega svetovalca. Na to se je ponudil Albrecht, da bode vodil sam občinske račune, češ, da ima dovolj časa. Ponudba mu je bila sprejeta hvaležno. Vendar hitro so se pojavile posledice njegove dobre volje. Albrecht je začel voditi občinske knjige v nemškem jeziku, izgovarjajoč se, da ne zna dovolj češki.

Prvič po nekoliko stoletjih, odkar so postale Brodkovice mesto, se je pojavila v občinskih knjigah nemščina.

To je vendar vzdramilo nekatere člane k odpori. Vnela se je radi tega ostra bitka, v kateri je govoril energično Kubala proti Albrechtovi novotariji in branil pravico občinstva, da se vodi knjige kakor že od pradavnih časov v češkem jeziku.

Albrecht je na splošno začudenje skromno priznaval svojo nezmožnost do knjigovodstva v češkem jeziku, in njegov izgovor, da ni hotel razžaliti meščanstva v njegovih domoljubnih čutilih je zopet ublažil neprijetni utis njegovega ravnanja. Sklenilo se je, da se imenuje zopet občinski tajnik, in brez velikega truda se je posrečilo prvemu svetovalcu, da je bil izvoljen dosedanji pisar okrajnega sodnika, Franci. V njem je dobil Albrecht prekanjenega človeka, ki je bil neprecenljivo orodje za njegove nadaljne nakane.

Naenkrat je začelo v zaspalem mestecu novo gibanje. Iz Brna je prišlo nekoliko gospodov, ki so nakupili zemljišča komaj pol ure od Brodkovic

Med povodnimi cestami je od nekdanj zavzemalo prvo mesto morje, kajti druge povodne poti (reke) si je bilo večkrat treba šele umetno prilagoditi za prevoz (uravnava rek), ali jih umetno napraviti (prekopi ali kanali). Jezera so le po nekaterih krajih večjega pomena za promet, n. pr. v Severni Ameriki ali Svici.

Po kopnih potih se premikajo vozovi ali s pomočjo uprežne in tovorne živine ali s pomočjo kakih naravnih sil, kakor avtomobili in motorji, po morju in rekah plavajo ladije jadrnice, veslače ali parniki.

2. Vožnja po rekah in prekopih je veliko cenejša, zato pa tudi veliko počasnejša, nego po železnicah. Pri prekopih so tudi napravni stroški veliko večji nego pri železnicah. Če en kilometer železniške gradbe stane 400.000 K, bi to svoto bilo treba podvojiti, če hočemo napraviti en kilometer prekopa. Tudi držanje obrežij zahteva veliko izdatkov, dandanes, ko je tehnična znanost tako napredovala, se morejo železnice graditi povsod; skozi visoke gore se vrtajo predori, čez najširje reke se postavljajo mostovi, močvirja se zasipljejo, toda prekopi se večkrat ne morejo graditi radi terenskih posebnosti. Tudi se po rekah in prekopih ne more voziti ob vsakem času.

Nemčija, Francoska in Angleška so kljub svojemu razprostrtemu železniškemu omrežju zgradile prekope v dolžini več tisoč kilometrov, ki vežejo plovne reke med seboj. Pri nas v Avstriji imamo le par prekopov; že pred leti sklenjeni zakon o vodnih cestah v sudetsko-karpatskih deželah še čaka uresničenja.

3. Železnice so se začele graditi šele v prejšnjem stoletju. Prva večja železnica na celini je bila proga Linc-Budějovice, ki je bila končana leta 1832. Koncem l. 1906, ozir. 1907 pa je bila dolžina vseh železnic v posameznih državah ta - le:

	km
Avstro-Ogrski	43.706
Srbskem	616
Bolgarskem	1.564
Ruskem	68.571
Nemškem	57.181
Francoskem	46.700
Italiji	16.226
V. Britaniji in Irskem	37.125
Svici	4.724
Španskem	14.807
Turškem	5.510
Zedinjenih državah	34.9702
Romunski	3.196
Japonskem	8.067

Na vsem svetu je bilo l. 1900 železnic v dolžini 790.125 kilometrov.

Železnice grade ali države same ali pa zasebniki, toda vselej si države pridržijo neko nadzorovalno oblast tudi nasproti zasebnim železničnim podjetjem. Ta državni vpliv se javlja v podeljevanju, v določbah glede gradbe, obrata in voznih tarifov.

Vožnja po železnici se odlikuje po svoji hitrosti, varnosti, točnosti in udobnosti; po železnici se morejo prevažati velike mase blaga in velika množina ljudi; železnice se lahko grade na vsakem kraju. V tem tiči veliki narodno-gospodarski pomen železnic. S pomočjo železnice so se šele mogla ustanoviti velika industrijska središča, ker

na takozvanih Pasesah ob cesti, kjer so se nahajale škrljinate lege. Na to so prihajali inženirji in merili, tuintam dali kopati na štiri in pet sežnjev globoko in odvažali seboj razno kamenje, katero je bilo izkopano blizu površja, kakor tudi vzorce dolenjih leg. Prebivalcev se je polastila velikanska radovednost. V začetku so šepetali to drug drugemu v ušesa kot največjo tajnost, potem pa je postala javna tajnost, da se je ustanovila velika akcijska družba, ki hoče prav pri mestu kopati premog. Nekateri so majali nezaupno z glavami, drugi so se zopet udajali vročekrvno upom v bodoče splošno bogastvo. Prvi svetovalec Albrecht se je zanimal prav toplo za podjetje in predlagal v občinskem odboru, da naj nakupi občina sama del akcijske. Vendar se je stari Kanjak, ki je prišel takrat prvič po volitvah v odbor, upiral z vso odločnostjo nakupu akcijske iz občinskega imetja. Po njegovem nazoru ni bilo mogoče, da bi se nahajal premog na Pasesah, ker so povsod okoli ilnata tla in more obsegati premog le neznamenit košček. Albrecht mu je ugovarjal, da je na Pasesah po naziranju imenitnih poznavalcev in strokovnjakov prav gotovo premog, ki se bode dobival stoletja, in pozival ostale člane odbora, da naj glasujejo za njegov predlog in zagotovijo tako občini vsaj del dobička, ki ji je ušel vsled nepazljivosti in nevednosti prejšnjih upraviteljev mesta. — Slednjič se je pa vsprejel Albrechtov predlog z večino glasov kljub vsemu Kanjakovemu odporu.

Na Pasesah pa je medtem delovala komisija za komisijo. Doktor Kubala je bil klican k vsaki

se dobrine, ki so potrebne za produkcijo in konsumpcijo, morejo prevažati v poljubni množini, hitro, točno in ceno. Železnice podpirajo industrijo, one so tudi večkrat povod, da nastanejo nove vrste podjetj.

Železnicam s pomorskimi cestami vred se imajo marsikateri dežele zahvaliti za svoje bogastvo, ki ga jim dajo gozdi, premog, železo in druge rude. Ta vozila so tudi provzročila, da se cene posameznim živilom na svetu kolikor možno izenačujejo in se ni treba več bati hude dražnje in lakote.

Ker imajo železnice služiti narodnemu gospodarstvu, je tudi lahko odgovoriti na vprašanje, ali naj država ali zasebnik gradi železnice. Zasebnik gleda, da gradi kolikor možno ceneje, čeprav pri tem trpi varnost, in nastavlja kolikor možno visoke tarife, da ima od podjetja več dobička. Država pa mora skrbeti za to, da z gradbo primernih železnic povzdigne narodno-gospodarstvo, čeprav je prepričana, da kaka proga v začetku ne bo donala dobička.

Dandanes so države v resnici večinoma same pričele graditi železnice, stare železnice pa skušajo odkupiti. Samo Angleška in Zedinjene države imajo izključeno zasebne železnice.

Pri nas v Avstriji so se prve železnice gradile pod državnim nadzorstvom, toda razne denarne zadruge in tedanja narodno-gospodarska naziranja so državo privedla do tega, da je prvotne državne železnice prodala raznim družbam in ni gradila več novih železnic. Od l. 1880 naprej je zopet prevladalo mnenje, da država gradi železnice sama. Le krajevne železnice prepušča zasebnim podjetnikom, deželam ali okrajem.

3. Pošta, brzojav in telefon dandanes skoro povsod oskrbujejo države. Velik napredek pri pošti znači enotni porto (v Avstriji od l. 1861), s čimur so se mogle uvesti poštnne znamke in poštni nabiralniki. Od l. 1875 obstoji svetovno poštno društvo, kar omogočuje enotno urejevanje vseh poštnih zadev in popolnoma prost promet med posameznimi deželami. Na mesto neštevilnih tarifov za mednarodni promet je stopila enotna taksa. Dopisnico je iznašel dunajski profesor Emanuel Hermann; uvedla se je v Avstriji l. 1869.

Brzojav in telefon sta razdaljo med posameznimi pokrajinami na svetu takorekoč odstranila in spojila države in dežele še neprimerno tesneje nego so to mogla storiti vozila.

Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 4. maja 1908. Prignalo se je — konj, 148 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 6 domačih telet, — hrvaških telet, 216 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac in — buš. — Pitani voli 100 kg K 80—, na polovico 100 kg K 76—, za pitanje 100 kg K 72—. — Pšenica K 10-80, proso K 7-50, rž K 9-50, oves K 8—, ajda K 8-75, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks — in krompir 2-30 za 50 kg.

Semenj za volno v Miškovcu. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanjajo, da se bo letošnji semenj za volno v Miškovcu vršil dne 17. junija v skladišču tamošnjega kreditnega zavoda.

in si je smel računati znatne dijete. Na to je bilo poklicanih nekoliko sto rudarjev in za njimi se je privleklo kakih dvajset židovskih rodbin, ki so odprle v mestu žganjarne in prodajalne. Denarja je bilo naenkrat v mestu kakor nikdar poprej, ker rudarji niso znali varčevati s svojo mezdo.

A vsa slava ni trajala dolgo. Vrtali so na mnogo mestih, izkopali velikanske kupe napravljene zemlje in škrljja, premog pa so dobili v tako mali množini in tako slabih legah, da so izpoznali že v par mesecih, da se ne izplača kopati še globlje.

Upravni svet podjetnikov je prodal svoje akcije v času, ko se še ni razglasilo, da so Brodkovske jame pomnožile število „nesrečnih podjetnikov“, od katerih je bilo osleparjeno lahko-verno občinstvo. — Ostali akcionarji z Brodkovsko občino vred so trpeli znatno škodo, ker so postale jamske akcije čez noč ničvreden papir. Uvedla se je sicer preiskava, sam Albrecht je bil klican nekolikokrat k sodniji, vendar je zaspala polagoma vsa zadeva in do obravnave proti krivcem ni prišlo nikdar.

V jamah se je nehalo delati, delničarji so se razkropili po vseh vetrovih sveta in na Pasesah so ostale le velike gromade izkopane zemlje, zmešane z drobnim premogovim prahom, apnencem, škrljlem in kremenom; v Brodkovicah pa je bilo nekoliko novih žganjarij in židovskih prodajalnic, edini ostanek tega „narodno-gospodarskega procvta“.

* * *

Dalje prih.

Proti jetiki.

Deželno pomožno društvo je izdalo sledeče navodilo, kako ravnati, da se ne raznaša tuberkuloza: **Jetika** (pljučna tuberkuloza) je nalezljiva bolezen; okužimo se pa zlasti z izbijavki jetičnih. — **Jetični**, ki pasijo na snaznost, niso novarni svojim bližnjim. **Jetike** se lahko ubranimo! — **Jetika** je ozdravljiva!

Kako se ubranimo jetike?

Pljuvanje:

- Ne pljuvaj nikdar na tla!
- Ne kasljaj nikomur v obraz!
- Doma pljuvaj v pljuvalnik, ki je napolnjen z vodo!
- Pljuvalnik se mora vsak dan izprazniti v stranišče ali v kanal, očistiti z vrelo vodo in zopet napolniti s svežo vodo.

Perilo:

Telesno in posteljno perilo bolnikov je treba zavijati v mokro rjuho, spravljati na varnem, nedostopnem kraju in izkuhati ločeno od drugega perila.

Pometanje:

- Ne puščaj, da bi se pometalo brez skropljenja!
- V prahu so pogosto jetične kali, ki povzročijo jetiko.
- Tla je treba poskropiti z vodo. Metla mora biti ovita z mokro cunjjo. To cunjjo je treba po pometanju izkuhati.
- Stanovanje bodi snažno!
- Hišno opravo snaži z mokro ruto.

Zračenje:

- Zrači neprestano!
- Pozimi in ponoči imej, če možno, okno nekoliko odprto!
- Bolnika dobro odevaj!

Hrana:

- Treba je dobre in tečne, raznovrstne hrane (mesa, prikuhe, zelenjave, močnatih jedi, kruha, sirovega masla, sira, mleka).
- Ne jej preveč naenkrat!

Alkohol:

- Preobilno zauživanje opojnih pijač (vina, piva, žganja, konjaka, ruma) je škodljivo.
- Pijanci največkrat obole. Otroci sploh ne smejo dobivati alkohola v zauživanje.

Mleko:

- Mleko uživaj le prekuhano!
- Sirovo mleko lahko škoduje.

Umivanje:

- Vsako jutro odrgni si vse telo z namočeno in ožeto ruto iz domačega platna.
- Nato se obriši s suho ruto.
- Vsako jutro se izmaj usta in grlo ter si osnaži zobe.
- Nohte imej čiste.
- Pogostoma se koplji.
- Pred jedjo si umivaj roke!

Poljubovanje:

- Otrok ne poljublaj na usta.

Spanje:

- Jetičniki morajo biti sami v postelji, ker lahko okužijo vsakogar, ki bi z njimi ležal.

Zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši 15. avg. v Kranju.

V Kranju, dne 9. maja 1908.

Državni zbor ne pride do dela. Seja sledi seji, a vsaka je zgolj formalna. Čitajo se interpelacije, čitajo se predlogi in potem se seja zaključí. Baron Beck si ne more zagotoviti dvotretjinske večine za nujni predlog grofa Kolovrata, ki zahteva znano zvišanje števila novincev za deželno brambo.

Sestajati nemških knezov s cesarjem Viljemom II. na čelu se je v četrtek pripeljalo na Dunaj, čestitat avstrijskemu cesarju ob šestdesetletnici njegovega vladanja. Na Dunaju je bilo veselo tega mnogo parade. Viljem je pozdravil Franca Jožefa v imenu vseh nemških vladarjev; avstrijski cesar je v svojem govoru naglašal, da je njegov namen, ohraniti mir.

Poslanec dr. Herold je v ponedeljek zjutraj v Pragi umrl. Bil je član mladočeske stranke, v kateri je igral važno vlogo.

Poslanec Prade je imenovan za nemškega ministra rojaka. Kakor je znano, je bil Prade na tem mestu do lanske jeseni, ko je bil imenovan Peschka.

Razmere na Hrvaškem se poostrujejo od dne do dne. Baron Rauch in njegov famulus Crnković besnita proti opoziciji bolj fanatično, nego je bilo v Khuenovih časih. Maščevati se hočeta nad vsemi, ki niso pri zadnjih volitvah gla-

sovali za Rauchove kandidate. Uradniki in sodniki se predstavljajo «iz službenih ozirov», a v zadnjem času se je vlada spravila nad vseučilišče. Penzionirala je profesorja Surmina, ki je tudi poslanec, potem je suspendirala profesorja poslanca drja. Manojlovića in končno je odstavila se profesorja Carja in Sisića, ki nista hotela odobriti vladnega nasilja nad profesorji. Vseučiliški senat ni pokazal mnogo hrabrosti, a dijaki so sklenili, zapustiti zagrebško vseučilišče in oditi na avstrijske univerze. Javne shode, ki so se hoteli pečali z vseučilišnim vprašanjem, je policija prepovedala, celo zaupen shod je preprečila z orožništvom in z redarstvom. Med policijo in med občinstvom so bili hudi spopadi, resne demonstracije so na dnevnem redu. V Zagrebu je razburjenost tako velika, kakor v času bojev zaradi grbov. Rauchovo blazno nasilstvo kaže, da je njegov položaj res že do skrajnosti omajan in da se skuša le še z največjo brutalnostjo ohraniti na površju. Toda s to metodo menda ne pojde, ampak prej pojde Rauch in njegovi podrepaniki.

Na Ogrskem je končana velika sodnijska razprava, ki je zbudila povsod velikansko zanimanje. Poslanec Lengyel je očital bivšemu pravosodnemu ministru Polonyiju celo vrsto nepravilnosti in sleparij. Državno pravdnstvo je vsled tega tožilo Lengyela zaradi obrekovanja. Obtoženec je nastopil dokaz resnice in kdor ima kaj objektivnosti, se ne more rešiti vtiska, da je počel Polonyi res razne nečedne reči. Zlasti je izrabljaj svoj odvetniški položaj, da si je nakopičil veliko premoženje s sredstvi, katerih se odvetnik nikdar ne bi smel poslužiti. Vendar je bil Lengyel obsojen. Porotniki so očitvidno stali pod vplivom Polonyijeve stranke in njegovih prijateljev in nastop državnega pravdnika, ki je precej pozabil na nepristranost, je bil tak, da se ni čuditi, če so porotniki smatrali za svojo dolžnost, vsaj deloma oprati Polonyija. Na temelju porotniškega čudnega pravoreka je sodišče moralo obsoditi Lengyela, toda izreklo je kazen glokoko izpod zakonite najnižje kazni. Obsodba pa ni mogla izbrisati utiska, ki ga je napravila cela razprava.

Slovaški vodja Vladimir Hurban je bil pri porotnem sodišču v Budimpešti obsojen na dva meseca državnega zavora in na 1200 kron globe. Zidarja Jožefa Vahtleka je porota obsodila na tri mesece in na 60 kron globe. Oba sta obsojena zaradi «ščuovanja zoper madžarsko narodnost».

Belgijska zbornica je dne 8. t. m. zaključila svoje zasedanje. Snide se zopet 2. junija na posvetovanje o zakonskem načrtu zaradi Kongo-države.

Portugalski kralj Manuel je v sredo prisegel na ustavo. Lizbona je bila vsa pod orožjem.

V južno-amerikanski državi Peru je izbruhnila revolucija. V Limi so se ustasi polastili železnice in so prerezali brzojavne žice. Vlada je odposlala vojaštvo proti njim.

V Alahabi v Indiji so zarotniki nameravali ubiti sodnika Kingoforda. Bomba je pa zadela voz, v katerem se je peljala Angležinja Kennedy s hčerko. Mati je mrtva, hči pa smrtno ranjena. Policija v Kalkuti je našla mnogo bomb in streliva ter je zaprla mnogo ljudi.

Dopisi.

Iz Sore. Prisel je vendar enkrat dan, da nas je zapustil «dobri» dušni pastir, Jože Brajc. Več let nam je bil za pokoro in pohujšanje, sedaj pa je vendar škof Bonaventura izprevidel, da Brajc nima ostanka v Sori. Sel je tisti kaplan, ki je opravljal službo rablja proti župniku Berčetu. V nedeljo se je odpeljal na shod v Presko, potem pa jo je kar potihoma odkuril proti Skofji Loki. Tam se je še drugi dan potikal in milo gledal po lepem sorškem polju, kjer mu je pšenica tak lepo cvetla. Lepa, mastna službica je bila v Sori, to je Brajc vedel, zato se je tako težko premaknil iz Sore. Gospod Jože Brajc, lepo sorško polje še stoji, tudi zvon pri cerkvi sv. Štefana nam še lepo poje, a odpel je za vedno kaplanu Brajcu! Župljani bi si bili še radi privoščili lepo odhodnico zanj, pa jo je kar skrivaj popihal. Par dni so visele zastave (stare cunjje) od Sore proti Dragi v čast odhoda Jožetu Brajcu, pa lepo oko Brajčevno ni zrla izza svetlih «špeglov» teh pomembnih zastav. Tako je na svetu, da je plačilni dan vsako soboto, za Brajca je bil pa predpretekli teden, ko je tako tihotapsko ušel iz Sore. Pripravljene smo imeli kupe, da bi jih zažgali v čast, toda ajdoviča je dolgo čakala, predno se je zvedelo, da ž: peljejo Brajčevno selitev. Pokadil se je dim za vse naokolo in upamo, da ne bode več Brajčka nazaj. Pobiljša naj se pri sv. Antonu v poljanski dolini, kamor ga je škof dal za župnega upravitelja. Ako bode tam župljane grčil po «Slovincu» s tatovi in takimi lepimi imeni, kakor je že delal, potem bodo tudi tam kmalu z njim obračunali. Opominjamo Poljance, naj le gledajo nanj in tudi na cerkvene račune! Tukaj je imel take ključarje, ki ne znajo ne brati ne pisati. Mi smo sedaj obračunali z Brajcem in od sedaj je sorško župništvo izročeno šele pravemu namenu. Kaj bodeta počela sedaj očka Smove in seniška Zaba, tega ne vemo, vidimo pa, da se očka Smove ravno tako klavirno drži, kakor takrat, ko je v peharjih dajal krompir. Za Zabo bodo pa že še prišli

časi, ko bode orač s kravo, če bode še hodil po tej poti, kakor sedaj. Brajc je tedaj sel. Vprašamo sedaj vse njegove podrepanike: Kaj dobrega nam je zapustil? Nasprotoval je gasilnemu društvu, mlekarji, kmetijski podružnici, pevskemu zboru, godbi in vsem drugim dobrim napravam. Ustanovil pa ni ničesar drugega, kakor sovraštvu, katero se sedaj gotovo poleže. Bog nas varuj takih dušnih pastirjev!
Podhomski.

Iz Mojstrane. (Nekaj za tujski promet.) Povsod se družijo javni činitelji, da pripravijo ob količkej znatnih železniskih postajah primerno dovozne ceste. Ne tako pri nas. Mojstrana je prvo središče za turistovski promet, ima tudi vsako leto mnogo letoviščnikov, nov hotel se je ravnokar otvoril, in sploh obiskujejo tuji boljbolj naše krajine. Vendar pa se boljši razvoj prometa naravnost onemogoča po silno neugodni zvezi, ki jo ima Mojstrana s postajo na Dovjem. Ko izstopiš na postaji, kar ne veš, kam bi se obrnil. Sicer vodi neka neznatna pešpot po jarku ob železnici, toda alaba je in ob nočnem času, ker vodi ob potoku, naravnost nevarna, in kdor ne pozna kraja, se sploh ne upa spustiti na to pešpot, ali pa jo ne zapazi. Prave cestne zveze pa sploh ni. Sedanja cesta vodi iz Mojstrane po nenavadno strmem svetu visoko gori proti vasi Dovje, pride končno do državne ceste, ki prihaja z Dovjega, a pride baš v najhujši klanec te ceste. Cela sveza tvori samo klanec in napravlja velikansk, nepotreben ovinek okoli postaje. Za promet je taka cesta naravnost neporabna. Zadnji čas je res, da se izvrši nova cesta, ki naj vodi od mojstranskega mostu čez železnisko progo in potem vspešno z železnico do postaje. Čujemo, da so že davno izvršeni vsi načrti in treba je le doseči njih odobritve in pripomoči prizadetih činiteljev, t. j. deželnega odbora in vlade. Za povečanje tujskega prometa v triglavskem pogorju skoro ni nujnejše zadeve, in zato naj bi se pač naši poslanci ene kakor druge stranke zavzeli za hitrejšo rešitev.

Umetnost in književnost

□□□□

O šolski reformi. Spisal dr. Dragotin Lončar. Zaloga Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani. Cena 40 vin., s pošto 50 vin. — Kdor se hoče poučiti o zadnjih dogodkih v ministarstvu glede preosnove posebno srednjih šol, naj si vsekakor prečita to zanimivo knjigo.

- Godovi prihodnjega tedna:**
- 10. Njegoslav, Blažena, Bogomila; 11. Žiga, Levka, Tešimir, Tihomir, Sobjeslav; 12. Pankracij, Stojmir; 13. Servacij, Dragomir, Dragoslav; 14. Bonifacij, Svetolik, Sardona, Boris; 15. Zofija, Jaromira, Berislav, Sonja; 16. Janez Nep., Mladena.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prihodnji teden.

- 10. maja. — 1501. Amerigo Vespucci nastopi drugo potovanje v Ameriko. — 1631. Mesto Magdeburg razdero. — 1849. V Pragi proglašeno obležno stanje. — 1859. † Nadvojvoda Janez v Gradcu. — 1904. † Henri Morton Stanley.
- 11. maja. — 334. pred Kristom. Aleksander Veliki zmaga pri Graniku v Mali Aziji. — 1686. † Oto v. Gnericke, iznajditelj električnega stroja in zračne sesalke. — 1784. * Pesnik in pisatelj Urban Jarnik na Potoku na Koroškem. — 1809. Francozje bombardirajo Dunaj. — 1847. * Pisatelj pl. Florentin Horvat v Velikih Hrbih v Tuhinjski dolini. — 1905. † Hrvaški zgodovinar Iv. K. Tkalčić.
- 12. Maja. — 1809. Napoleon I. marsira drugič na Dunaj. — 1845. † A. W. Schlegel, prevajalec Šekspirja. — 1864. † Pisatelj I. Zemlja v Črmošnjicah. — 1872. † Pisatelj Valentin Mandelc v Karlovcu. — 1884. † Slavni češki skladatelj F. Smetana.
- 13. maja. — 35. pred Kristom. † Zgodovinar C. Sallustino Crispus. — 1707. * Botanik Linné. 1717. * Cesarica Marija Terezija. — 1779. — Mir v Teschenu, konec bavarske nasledstvene vojne. — 1795. * Češki učenjak P. Šafarik. — 1859. * Pisatelj Janez Šašel v Mokronogu. — 1879. † Pisatelj Jožef Ogrinec v Vinkovcih.
- 14. maja. — 1686. * Fizič Gab. Dan. Fahrenheit. — 1771. * Angleški socialistični pisatelj Robert Owen. — 1808. * Pisatelj in rodoljub dr. Štefan Kočvar v Središču. — 1869. V Avstriji izdajo državni ljudskošolski zakon.
- 15. maja. — 1525. Konec kmečke vojne. Bitka pri Frankenhausenu. — 1647. Avgsburški interim. — 1773. * Avstrijski državnik Metternich. — 1800. Napoleon I. prekorači goro sv. Bernarda. — 1864. * Slavist Vatroslav Orlak v Celju. — 1867. Mehikanskega cesarja Maksimilijana vjemo v Queretaro. — 1882. † Pisatelj Matej Tonejec v Gorenjih Gorah pri Bledu. — 1907. Prve volitve v avstrijski parlament na podlagi splošne in enake volilne pravice.
- 16. maja. — 1809. Napoleon I. združi cerkveno (papežovo) državo z italijanskim kraljestvom. — 1848. * Pesnik in rodoljub Iv. Nep. Resman na Otoku pri Mošnjah.

Novičar.

Osebnosti. Inženir g. Raymond Geilhofer v Kranju je premeščen k stavbenemu uradu deželne vlade. — Deželni koncipist g. Rajko Svetek je prestavljen iz Kamnika v Logatec, na njegovo mesto pride deželni koncipist dr. H. Schäffer iz Krškega.

Ali ni tako?! Nas uradni ljubljanski list je prinesel v eni zadnjih števil poročilo, da so imeli koroški sodniki svoj izlet na vrbsko jezero in da so se udeležili tega izleta tudi trije sodniki s Kranjskega. No, mi pa povemo še to, da so bili ti sodniki gg.: sodna svetnika dr. Wagner in Luschan ter sodnik «cdvetnik» dr. Egger. Kaj, ko bi se bili sli ti gospodje, ki — mimogrede omenjeno — tvorijo vodstvo kranjske deželne sodnice učiti, kako bi se koroška sodna praksa uvedla tudi na Kranjsko. Ali ni tako?!

Občinski odbor kranjski je v svoji seji dne 6. majnika t. l. razpravjal o zadevi kranjskega vodovoda. Gospod poročevalec, občinski odbornik dr. Edvard Savnik, je v obširnem govoru opisaval dosedanje delovanje občinskega zastopa z deželnim odborom in drugimi vplivnimi osebami, o pogostih s zastopniki c. kr. poljedelskega ministrstva glede državnega prispevka, o daljših posredovanjih v svrhu doseganja ugodnejših pogojev in končnem vspehu, katerega je izposloval gospod deželni glavar kranjski, Sukič, sam kateri je na prošnjo gosp. deželnega poslanca Cirila Pirca radovoljno prevzel kranjsko vodovodno vprašanje v svoje okrilje. Poroča, da je glasom posredovanja gosp. deželnega glavarja pri c. kr. finančnem in poljedelskem ministru državna uprava pripravljena plačati državni prispevek iz melioracijskega fonda v treh obrekih in sicer med stavbno dobo, t. j. do 2. januarja 1910, ako občina za to vložiti prošnjo. To je povod današnje seje, oziroma posvetovanja in sklepanja ter predlaga končno, da občinski odbor naroči županstvu, da čimprej vložiti napominano prošnjo na c. kr. poljedelsko ministru. Predlog je bil soglasno sprejet, nato pa seja zaključena.

V deželni šolski svet je občinski zbor na mesto dosedanjega zastopnika dr. Bleiweisa izvolil dr. Tavčarja. To je sedaj edini zastopnik napredne stranke v deželni šolski svet, kjer imajo klerikalci odločilno besedo in svojo moč, kakor je znano, že brezobzirno rabijo.

Preganjana nedolžnost. V hudih časih živimo, v časih preganjanja in zasledovanja pravih spoznavalcev božjih. «Slovenec» od 2. t. m. jadicuje, da je kranjski Pirc denunciral pobožna profesorja Jarca ter dr. Debevca dež. predsedniku, in da sta Pirc ter dr. Tavčar šla celo k baronu Schwarzu, da dosežeta kaznovanje prof. Jarca, ki ga hočejo liberalci na vsak način uničiti in ga popolnoma ukleniti v liberalni jarem! Če ima hudobni Pirc tudi že pripravljeno «rinko», da jo vtakne Jarcu skozi nos, ako se ne bo z lepa dal ukleniti v liberalni jarem, zaenkrat iz «Slovenca» se ni posneti. In čemu to preganjanje in zasledovanje patentiranih katolikov? «Slovenec» od minole sobote nam da točen odgovor na to vprašanje:

«Kar se je očitalo obema profesorjema, ni vredno govora. Ako kdo v zasebnem pogovoru sruje drugemu, koga naj voli, to ni bile nikoli nič kaznjivega, in proti obema ni mogel Pirc navesti niti najmanjše nedolžnosti. Najhujše, kar se prof. Jarca očita je sledeče: Oče nekega dijaka vpraša prof. Jarca, če ne bo njegovemu sinu škodovalo v šoli, ako bo on Pavšarja volil. Prof. Jarc je na to očeta poučil, da je volitev tajna in da ga zaradi nje nihče ne sme preganjati. Za tak pol. «zlotin» naj bi bil prof. Jarc kaznovan od dež. šolskega sveta! Iz vprašanja očeta vpraša se pa vidi ravno nasprotno, neke kar hoče doseči liberalni denuncijant. Iz vprašanja se vidi, da se je volivec bal liberalnih profesorjev za svojega sina — dijaka. Ako je torej profesor Jarc poučil očeta dijaka, je s tem storil svojo dolžnost kot učitelj, in bi zaslužil za to svoje dejanje pohvalo, ne pa kazni.»

No, in sedaj je pač vsakdo prepričan, kaka krivica se dela nedolžnemu Jarcu! Stori je le svojo dolžnost kot učitelj, in mesto, da bi mu zato izkazali priznanje in ga potisnili takoj v osmi činovni razred ali ga saj spravili v terno za izpraznjeno mesto v Ljubljani, pa predlaga vladni referent v dež. šolskem svetu, da naj se mu da ukor! Tako se na svetu dobro plačuje s slabim in le božja previdnost v podobi slovenskega liberalnega zastopnika v dež. šolskem svetu je rešila Jarca krivične kazni. Pri vsem tem samo nekaj ni prav. Mitna povestica o očetu-volilcu, v kateri nastopa junak profesor Jarc kot dobrohoten volilni instruktor in katero podaje «Slovenec» svojim pridnim otrokom kot bistvo Pirčeve «denunciacije», je namreč — izmišljena! Pirčeve pismo na deželnega predsednika niti ne omenja kaj takega ali enakega. Tam so le navedena dokazana in od obeh profesorjev priznana, nedostojna in nezasišana dejstva, kakor smo jih skoro doslovno objavili iz pisma v zadnjem «Gorenjcu». — S podtikanjem so se tedaj hoteli oprati gotovi ljudje in zajedno so hoteli oblatiti svojega bližnjega. «Slovenec» je tu uprizoril prav navadno lumparijo z namenom, da naslika liberalce svojim «bravcem», ki zajemajo svojo dušno hrano edinole iz klerikalnih listov, kot podle obrevalce in denuncijante, da jim predstavi profesorja Jarca kot nedolžno ovco in mučenika svojega pehlica in da obenem osumnici in denuncira libe-

ralne profesorje kot nestrpne teroriste, na katere naj se izlije vsa jeza višje šolske oblasti. Če prof. Jarc ni sam zlegel tega kukavičnega jajca v «Slovencu», je pač moral zanj vedeti. Brez njegove vednosti in njegovih informacij menda vendar ni «Slovenec» priobčil in komentiral izmišljenega dogodka, v katerem je glavna uloga odkazana ravno preganjeni nedolžnosti, prof. Jarcu in katerega izrablja «Slovenec» v prvi vrsti zoper liberalne profesorje. To slednje označuje se najbolj podlost «Slovenec» pisave. Brez najmanjšega povoda se natolcujejo Jarčevi kolegi v prilog onem Jarcu, ki je ponoči lazil krog volilcev in vplival posredno kot c. kr. profesor in zlasti kot razrednik na očete, kojih sinovi pohajajo njegov razred. «Slovenec» seveda tako početje imenuje dostojno, kakor mu je dostojna vsaka podlost, da le posvečuje njegove namene.

Klerikalne grešnje. Klerikalci vedo prav dobro, da se ima prof. Jarc v Kranju zahvaliti le srednemu slučaju, da je za enkrat odnesel pete. Zavedajo se, da Jarc kljub oprostilni razsodbi dež. šol. sveta tiči globoko v blatu, v katero je zagazil po lastni krivdi vsled svoje nadutosti in predrznosti. Zato se trudijo na vse kriplje, da bi ga saj nekoliko izvlekli iz blata in se pri tem čednem delu poslužujejo znanega klerikalnega recepta. Pregrehe svojega varovanja devljejo v nič, nasprotnike pa sumničijo, jih seveda obkladajo z denuncijanti prav tisti ljudje, katerim je ovađstvo življenjski pogoj in — lepo denuncirajo naprej. «Slovenec» od 2. t. m. preti z ozirom na Jarčovo afero, da bo navedel nebroj slučajev, kako so zlorabljali liberalni uradniki svojo uradno oblast in na dan volitve zanemarjali svojo službo. Znan mu je slučaj, da je neka učiteljica na dan volitve pozivala otroke, naj kličejo «Živio Pirc!» in da je bilo neko glavarstvo na dan volitve brez pisarjev, ker so vsi ušli v Ljubljano slavit liberalno zmago. Grozno! «Slovenec» hudomušno povprašuje, če hoče navesti imena. Kar nič se ne ženirajte, gospoda. Na dan z imeni! Ze danes prorokujemo, da bo «Slovenec» lepo molčal in stisnil rep med noge ali celo izjavil, da ne bo imenoval imen, ker noče nikomur škodovati in že celo ne koga — denuncirati. O Jarcu seveda trdi «Slovenec», da je popolnem nedolžen, kajti C. Pirc ga je brez povoda denunciral in deželnega predsednika — «nafarbal»! C. Pirc bo že vedel, kako naj prime «Slovenca» za to trditve za usesa. V Kranju imamo sedaj pasji kontumac in nagobčniki so močno v veljavi.

Iz seje občinskega odbora v Škofji Loki dne 24. aprila t. l. Predseduje župan, notar Niko Lenček. Navzočih 15 odbornikov. Za overovalje zapisnika imenuje župan odbornike Josipa Guzelja in Jan. Koširja. Poročilo pregledalcev občinskih računov za leto 1907 yzame odbor, odobruje račune, na znanje. — Glede nekega občinskega sveta, o katerem neki posestnik trdi, da je njegova last, se stranka odkaze na pravdno pot. — O prošnjah g. Frana Dolenca iz Stare Loke kot novega posestnika na Štemarjih za gostiloško in šjakersko koncesijo sklene odbor, podelitev teh koncesij priporočiti okrajnemu glavarstvu. — O zadevi ustanovitve nameravane nove šole v okolisu občine Zminec, sklene odbor priporočiti okrajnemu šolskemu svetu, naj se napravi nova šola v vasi Brode, ker leži ta vas kolikor toliko v sredini. — Glede razdelitve in numeracije nekkih hiš, ki so dosedaj pomotoma vštete med vasi Stara Loka, oziroma Zminec in Breznica, sklene se po poročilu in predlogu župana soglasno: Hiše, ki so dosedaj štete pod vas Stara Loka, se priklopijo h kapucinskiemu predmestju in dobi torej: 1. a) hiša Matevža Jegliča (dos. št. 18 v S. Loki) novo št. 27 Kapucinsko predmestje; b) hiša Franciske Vilfan (dosedaj št. 19 v Stari Loki) novo št. 28 Kapucinsko predmestje; c) hiša Antonije Fojkar (dosedaj št. 48 v Stari Loki) novo št. 29 Kapucinsko predmestje; 2. a) hiša Martina Trnovca (dosedaj št. 58 predm. Karlovec) novo št. 10 Vincarje; b) hiša Janeza Okorna (dosedaj št. 23 Breznica) novo št. 11 Vincarje; 3. Hiše, ki so dosedaj štete pod vas Zminec, se združijo v novo vas pod že obstoječim imenom «Podpulferca» in se k tej vasi priklopije še neke blizo stoječe hiše, ki so dosedaj štete pod predmestje Karlovec, ki pa nimajo s tem predmestjem nobenega stika in se toraj od tod izločijo. Toraj dobijo: a) hiša Martina Homana (dosedaj št. 19 Zminec) novo št. 1 Podpulferca; b) mlin Martina Homana (dosedaj št. 30 Zminec) novo št. 2 Podpulferca; c) hiša Ivane Miklavčič (dosedaj št. 20 Zminec) novo št. 3 Podpulferca; c) hiša Janeza Štigelca (dosedaj št. 55 predm. Karlovec) novo št. 4 Podpulferca; d) hiša Marijance Kermelj (dosedaj št. 60 predm. Karlovec) novo št. 5 Podpulferca; e) Marjane Zaderšnik (dosedaj št. 57 predm. Karlovec) novo št. 6 Podpulferca; f) hiša Jožefa Bernika (dosedaj št. 61 predm. Karlovec) novo št. 7 Podpulferca; g) hiša Antona Čadeža (dosedaj št. 53 predm. Karlovec) novo št. 8 Podpulferca. — Župan poroča o akciji, ki se se vnovič pričela za zgradbo železnice Trata-Železniki, ter predlaga, da naj mestna občina Škofja Loka pokaže svojo naklonjenost za to idejo s tem, da prepusti kamenje iz Kamnitnika brezplačno za gradbo železnice na razpolago. Predlog se soglasno sprejme. — Župan poroča o zadevi že dolgo nameravane preložitve deželne ceste med kolodvorom na Trati in mestom, ter predlaga, kar ni upanja, da bi se trasiranje

proge v doglednem času brezplačno izvršilo od strani deželnega stavbenega urada, da se naj županstvu dovoli kredit do K 600.— v to svrhu, da se da trasiranje, načrt in proračun napraviti po kakem inženirju za plačo. Ta predlog se soglasno sprejme. — Na dopis c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju glede vpeljave, oziroma povišanja pasje takse, sklene občinski odbor, da ne kaže povikšati te takse, ker je itak že dovolj visoka, namreč K 6.— od vsakega psa. — Odbornik Lavrič kot načelnik ubožnega odseka poroča, da leže v ubožni hiši bolni 4 mestni ubožci, ter predlaga, da se naj najame kaka pripravna oseba za postrežbo teh bolnikov proti mesečni plači. On je tudi mnenja, da bi kazalo pri razpisu službe novega redarja v dotične pogoje sprejeti določbo, da bo dotični redar med drugim tudi moral prevzeti nadzorovanje ubožne hiše. Župan odgovarja, da se bo ta predlog vpošteval pri reorganizaciji redarstva, ki se bo vršila tokom prihodnjim mesecem, kar se pa tiče postrežbe bolnikov, da naj g. predstojnik ubožne hiše začasno v lastnem delokrogu potrebno ukrene in v to svrhu proti primerni plači najame kako pripravno osebo. Ker je g. Lavrič mnenja, da potrebuje uprava ubožne hiše sploh temeljite reorganizacije, predlaga odbornik Thaler, da naj se s to zadevo bavi odsek, ki je bil v eni zadnjih sej izvoljen v svrhu proslave letošnjega cesarskega jubileja. Predlog se sprejme in na to zaključil župan sejo.

Občinski odbor v Radovljici je imel svojo sejo minuli torek. Poročila nismo dobili nobenega. Poročil se je dne 6. maja t. l. g. Vinko Pirnat, c. kr. davčni asistent v Kranju, z gospico Mici Bedenkovo, hčerko tukajšnjega gostilničarja in hišnega posestnika. Bilo srečno!

Frememba posesti. Gospod Rudolf Kokalj, glavni zastopnik zavarovalne družbe «Dunav» i. t. d., je kupil hišo št. 35 v Kranju od g. Jož. Majdiča in pristavo g. Steinbauerja.

Občina Zlatopolje v kamniškem okraju je dobila od poljedelskega ministrstva za napravo vodnjaka v vasi Leseno državno podporo 880 K. Vodnjak bo veljal 2200 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorenji vasi pri Poljanah je — kakor smo že poročali — ustanovljena in se je vršila v nedeljo, dne 3. t. m., ob 2. popoldne, otvoritev, pri kateri sta prisostvovala gg. Jožef Jenko kot zastopnik «Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani» in Avgust Nadilo, tajnik in blagajnik okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, da sta novemu načelstvu dala potrebna navodila za pravilno in redno postopanje zadruga. V načelstvo so izvoljeni sledeči gg.: A. Paleček, načelnik; Jakob Jezeršek, namestnik; F. Jelovčan, tajnik in blagajnik; M. Brenc in S. Selak, odbornika. Uradni dnevi so vsako nedeljo in praznik od 2. do 4. ure popoldne. Načelstvo je sklenilo obrestovati hranilne vloge po 4½ odstotkov, od posojil pa zahtevati po 5 odstotkov.

Škofjeloški škol ima jutri v nedeljo popoldne svoj pes-izlet v Soro.

Dramatični odsek Narodne čitalnice v Kranju je zaključil letošnjo gledališko sezono z igro «Veharjevo telovišče» (spisal Karel Lauf, prevedel Naum), katera se je predstavljala v čitalniški dvorani dne 2. maja t. l. in dne 3. maja t. l. (drugi kot ljudska predstava.) Dejanje, polno zanimivih zapletov, se suče okrog imovitega posestnika Filipa Zagorjana, čegar nelahko vlogo je izborno pogodil g. Zdravko Novak. Vsaka njegova kretnja, vsaka beseda je bila na pravem mestu; posebno moramo pohvaliti njegovo izvrstno mimiko v obrazu; g. Novak mojstrski obvladuje mišičevje svojega lica in v rilo razume prilagoditi poteze svojega obraza vsakokratnemu položaju. G. Novaka je krepko podpirala njegova sestra, vdova Helena Cepičeva (gdč. Hani Sajovic); ljubeznivi v igri in kostimu sta bili njeni hčeri Barbka (gdč. Katrica Krč) in Francka (gdč. Vilma Golob). S priznano rutino je igral g. Adolf Depoli vlogo Davorina Zagorjana; takisto na svojem mestu so bili: Davorinov prijatelj slikar Milan Kislik (g. Kovačič), Mirko Nemir (g. Leopold Mikuš) in bivši godbeni vodja Vehar (g. Makso Fock). Prav zelo sta nam ugajali ponosna in elegantna Veharjeva svakinja Amalija Fajfarjeva (gdč. Mara Polakova) in njena družna hčerka Dragica (gdč. Vida Polakova). In kaj naj rečemo o originalni pisateljici Olgi Strelovi, katero je predstavljala gdč. Slavica Orehek; vrline te igralko smo imeli že pri raznih igrah priliko opazovati; zdj se nam pa, da se je ta večer s posebnim navdušenjem vglobila v svojo vlogo in jo vsestranski dovršeno igrala. Tudi manjše vloge so bile srečno porazdeljene in so dotični igralci (gospodje Viktor Golob, Vekoslav Dular in Radivoj Čelešnik) mnogo pripomogli, da je predstava tako dobro uspela in našla pri navzočem občinstvu obilo zasluženega priznanja. — Režijo igre je spretno vodil g. Leopold Mikuš, s pomočjo in svetom mu je neutrudljivo stala na strani gdč. Nuša Sajovic. — Po prvi predstavi se je vršil animiran ples; pri katerem je neutrudno igral tamburaški orkester iz Šiske pri Ljubljani. Po drugi predstavi pa so se sešli diletantje v čitalniški bralni sobi k prijateljskemu sestanku in prebili skupaj nekaj veselih uric. — Omenjamo, da je dramatični odsek v letošnji seziji priredil devet vrlo uspešnih predstav. Hvala za to gre našim poštvovalnim igralkam in igralcem, posebno pa še vnetemu režiserju g. Leopoldu Mikušu. Le po začrtani poti naprej. Na veselje sv. denje v jasnaki sezoni.

Na Šmarjetne goro napravi izlet jutri v nedeljo popoldne pevski zbor in «Dramatični odsek» «Narodne čitalnice» v Kranju.

Oleptovalne društvo v Kranju je na zadnjem izvanrednem običnem zboru sklenilo, da hoče skrbeti tudi za promet s tujci v Kranju in njegovi okolici. Zato se obrača na vse one posestnike v Kranju, v Strazišču, na Rupi, na Primskovem i. t. d., ki imajo v poletnem času prazno eno ali več sob. s prošnjo, da blagovoljivo naznaniti društvu svoja imena, število prostih sob in mesečno ceno posameznih sob. Društveni odbor je pripravljen, da bo posredoval med tujci, ki mislijo prebiti poletne mesece v Kranju in njegovi okolici, ter med hisnimi posestniki, ki imajo na razpolago prazne sobe in prosta stanovanja.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Kranj sklicuje na 9. roznika t. l. ob 1. uri popoldne v posvetovalnico mestne občine v Kranju svoj prvi občni zbor. Dnevni red: 1.) poročilo osnovalnega odbora, 2.) volitev 7 odbornikov, 2 namestnikov in 2 pregledovalcev računov, 3.) morebitni predlogi. Dosedaj je oglašenih okrog 70 članov, med njimi 4 ustanovniki po 100 K (gg. Vinko Majdič, Fran Omerša starejši, Alfonz Pirc, Karel Puppo, Karel Šavnik).

«Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani» je imela dne 7. t. m. svoj prvi občni zbor, katerega se je udeležilo 61 zadrug z 907 deleži. Občni zbor je otvoril predsednik g. Josip Lenarčič s krepkim nagovorom, o poročilu načelstva je govoril g. dr. Zerjav, o blagajniškem poročilu pa g. I. Rozman. V debati, ki se je razvila k posameznim točkam, so govorili gg.: deželni poslanec dr. Triller, učitelj Mermolja z Goriškega, nadučitelj Bertok iz Istre, Jekovec iz Bele Krajine, Jenko in Zupin iz Cerkljan, na kar je bil voljen odbor. Za Gorenjsko sta voljena gg. Lovro Sušnik iz Škofje Loke in Josip Jenko z Brnikov, v nadzorstvo pa g. Rud. Kokalj iz Kranja.

Jeseniški postajenačelnik Kolerček prevzročil pretep. Učitelj Zihel na Jesenicah je dne 7. t. m. na javnem koncertu priložil zausnico znamenemu denuncijantu Wallandu. Načelnik jeseniške postaje Koller je nato v službeni obleki naskočil Zihel in prevzročil pretep. Res lep načelnik!

«Slovenski Moščan», list klerikalcev po kranjskih mestih in trgih, prosjači pri naprednih zavodih za — inserate.

Načelnikom okrajnega cestnega odbora kamniškega je izvoljen gospod župan Andrej Mejač, namestnikom g. Wiertchnigg.

Zdravstveni okrožni sastop v Železnikih. Za načelnika je izvoljen g. Franc Kosmelj, posestnik v Železnikih, za njegovega namestnika pa gospod Franc Demšar, posestnik v Zalem logu.

Kranjska podružnica slovenskega planjskega društva priredi v nedeljo, dne 17. maja (v slučaju slabega vremena 26. maja) izlet čez Gradovo v Škofjo Loko; dne 14. junija, oziroma 21. jun. čez Sv. Jošt-Jamnik v Kropo ali Podnart in 28. in 29. junija na Stol. Morebitni manjši izleti se prijavijo pozneje.

Občinski zbor učiteljskega društva za kranjski šolski okraj je, kakor smo poročali natančneje že zadnjič, prihodnji četrtek, dne 14. maja popoldne ob dveh na Šmarjetni gori; le v slučaju skrajno neugodnega vremena pa v prostorih dekliske šole v Kranju. Poročilo o knjigi «Kranjsko okrajno glavarstvo» je prevzel iz prijaznosti gospod profesor Fr. Komatar. Z ozirom na jako zanimiv vsopred. pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe.

Nemška šola v Trzinu. Nemški šolski kurtorij je ustanovil nemško enorazrednico, ki bo nastanjena v Klofutarjevi hiši v Trzinu. Nastavljena bo učiteljica Bertolotti.

Občinske volitve v Mošnjah so potrjene. Samo podžupanovega namestnika za Leše bo treba se izvoliti, ker je pri dotični volitvi imel vse glasove en sam mož, isti pa je bil v prvem razredu izvoljen za odbornika.

Šinkovčeve hujkanje v Škofji Loki proti Sokolu že rodi sadove. Minulo nedeljo sta bila na živinskem trgu pri belem dnevu z nožem oklana dva Sokola, in sicer eden navarno. Vrlega katoliškega junaka, katerega je policaj izvlekel izpod postelje, so že djali pod ključ.

Triglavska koča na Kredarici se letos znatno razširi, se napravi prizidek, kjer bo prostora za 7 novih spalnic. Potrebni stavbeni material se že skoro mesec dni po strmem pečevju spravlja pod vodstvom delavnega hribolazca, g. župnika Aljaža, na odločeni prostor.

Prometna je na lastno prošnjo sodni kancelist g. T. Totant in Kranjske gore v Ilirsko Bistrico. Vrtemu možu bo gotovo vsakdo v Kranjski gori ohranil časten spomin.

Družba sv. Cirila in Metoda pošiljajte tudi sicer nerabni stari denar, ki leži po blagajnicah, skrinjah in kotih, dela pa napotje. Družba ga vporabi v korist slovenske.

L letošnji pomladanski izlet telovadnega društva «Sokol» z ženskim oddelkom v Kranju se je vršil minulo nedeljo čez Visoko-Senčur-Kranj. Odkorakali smo — 17 po številu — ob 2. uri čez Visoko v Senčur, kjer smo se ustavili za kratek premor pri vrljem gostilničarju g. Franu Kuraltu. Po enournem premoru smo zopet nastopili pot v Kranj. Prav zadovoljni smo bili s tem izletom in upamo, da nam naš «Sokol» še večkrat napravi

kak tak popoldanski, oziroma celodnevni izlet. Pribiti pa moramo, da nismo med izletniki zapazili nekaterih Sokolov, na katere smo največ upali, in tem zakličemo: Na svidenje torej pri prihodnjih izletih!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje s tem službo učitelja, oziroma nadučitelja na enorazredni ljudski šoli na Muti, ki jo namerava razširiti v mešano dvorazrednico. S to službo so združeni prejemki, katere imajo na Štajerskem učitelji-voditelji na dvorazrednih ljudskih šolah I. razreda. Poleg tega prosto stanovanje, eventualno stanarino v znesku 300 K. Prednost imajo tisti, prosilci, ki so večji delovanja na šolskem vrtu. Sluzbo je nastopiti po potitnicah. Tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili naj se pošljejo do 31. maja t. l. na družbeno pisarno v Ljubljani.

V Ukancih ob bohinjškem jezeru kupuje neki hebrejski Dunajčan z imenom dr. Grossmann svet, da bi tam napravil zdravilišče. Ni dvoma, da bi se tako zdravilišče tamkaj sijajno obneslo. Ali pa mora tako stvar ravno tujec ustanoviti, ali mora zeti pri nas tujec, ki pride v deželo s sovraštvom v srcu do vsega, kar je slovensko? Opozorjamo na to nevarnost vrlo delujočo «Zvezo za promet tujcev» in sploh slovenske zdravnike. Menimo, da bi se še dal sestaviti konzorcij, ki bi na primernem mestu ob bohinjškem jezeru sezidal zdravilišče!

Izreban so iz Gorenjskega naslednji porotniki za porotno sodbo, ki se prične dne 1. junija t. l., in sicer: Ivan Bergant, trgovec in posestnik v Stari Loki; Jakob Černe, posestnik in lesni trgovec v Kranjski gori; Mihael Černe, posestnik in hotelir v Železah-Bled; Ignac Detela, posestnik v Moravčah; Edvard Dolenz, trgovec in posestnik v Kranju; Edvard Hajek, trgovec v Kamniku; Anton Majdič, trgovec v Kranju; Avgust Mali, posestnik v Beli peči; Jurij Pezdarnik, trgovec in posestnik na Dovjem; Ferdinand Polak, trgovec v Kranju; Vinko Resman, strojar v Radovljici; Anton Vovk, posestnik na Gradu-Bled; in Josip Zupan, posestnik in lesni trgovec v Podkužah-Kranjska gora.

Prometna je z Jesenic v Trst gospod Feliks Benedek, pristav državne železnice.

Na Ježici je bila 13. aprila volitev župana in svetovalcev. Za župana je bil vtretič izvoljen Anton Vilfan, gostilničar na Ježici; svetovalci so: Vinko Ahlin, Josip Skerlep, Franc Sitar, Franc Plevnik, Mihael Dimnik in Anton Lenče.

V Dražgošah pri Železnikih, se je ustanovila hranilnica in posojilnica, ki je v naprednih rokah.

Iz Komende te piše: V nedeljo, 26. aprila so napredni možki z veliko slavnostjo prinesli gosp. nadučitelju Grmeku krasno častno diplomu za njegove zasluge. Samo v uniformi je bilo okoli 40 mož. Iz tega smo posneli, da se je trudil z vmo za kmečko ljudstvo. Tudi pri nas je jako priljubljen. celo tisti, ki so delali umetni veter, želijo biti njegovi prijatelji. Beg živi gospoda Grmeka in napredne Sorčane.

Drobne novice. Mošnjanski občinski odbor je imenoval častnim občanom gosp. Jos. Finžgarja za njegovo 42 letno delovanje v istem odboru. — V Savi je utonila v torek 12letna deklica Kosir iz Plavža. — Vodovod v Preski se začne v kratkem graditi. Gradba je poverjena gosp. Ivanu Ogrinu, staybinskemu mojstru v Ljubljani. — Lambergerja, prvega škofa ljubljanskega, so minuli četrtek kopali v Begunjah. — Pogreša se 35 letni Anton Luznar, p. d. Bizjak iz Dolenje vasi pri Selcih. Bil je zelo vdan pijači. — Občni zbor kmetijske podružnice v Senčurju pri Kranju se vrši jutri v nedeljo ob 4. uri popoldne v ondotni šoli. — Strojni inženir je postal Josko Boncelj iz Železnikov. — Umrl je v Naklem 17 let stari Vinko Črnilec, v Podbrezjah pa je preminula Ivanka Potočnik. — Nerodni in globoki jarek nad Mošnjami in Brezjami nameravajo letos premostiti. Pot iz Brezij na Radovljico bo na ta način mnogo krajša in lepša. — Nova občinska pot se dela iz Brezij proti Lešam. — Pasji kontamac je razglašen v vseh občinah kranjskega sodnega okraja in v mestu Kranj.

Za barko ima Avstrija vendar še nekaj denarja. V Trstu sta sedaj v delu dve oklopnici po 14.500 ton. Oboroženi bosta vsaka s štirimi 30-5 cm topovi, osmimi 205 in 20 topovi po 105 cm. S tem stopa tudi naša monarhija v vrsto drugih držav, ker trvede kaliber 30-5 cm in zgradi prvič bojne ladje z nad 10.000 tonami, saj ravnokar dovršena divizija presega le malo 10.000 ton. Za tretjo oklopnico se tudi že pripravili gradivo, toda delati je ne začnejo, dokler ne odide ena s kopnega v svoj element. Vzrok je, ker ni prostora. Razen tega delajo eno križarko s 3000 tonami, šestnajst torpedovk in dva podmorska čolna. Za mornarico izdajo to leto 57.000.000 K.

Ljudskih šol v Bosni in Hercegovini je bilo leta 1905—6 nastetih 837 in sicer 253 javnih, ki jih vzdržujejo verske občine, in sicer 70 pravoslavni, 31 katoliški, 10 protestantovskih in 1 hebrejska. Nanovo je bilo ustanovljenih 10. Šolarjev je bilo v tem letu 33.928, in sicer 13.597 pravoslavni, 13.341 katoliški, 5902 mohamedanski, 1340 hebrejskih, a 518 drugih veroizpovedanj. — Srbskih šol je 22, kjer poučuje 22 učiteljev in 11 učiteljic.

General Tür je v nedeljo ponoči umrl v Budimpešti. Leta 1848 je Tür poveljeval v ogrski revolucijski armadi. Bil je nekaj zelo bogat, a umrl je v velikem siromastvu.

Danes prilagamo cenjenim p. n. naročnikom na Kranjskem vozni red, veljaven od 1. maja.

Loterijska srečka dne 3. maja 1908
Gradec 49 57 47 48 33

Darila.

Upravnstvo našega lista je prejelo:

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval namesto venca na krsto Ljudevita Matajca 10 K g. Jakob Bajželj v Strazišču pri Kranju. — Za isto družbo je nabral v veseli družbi pri Jelenu v Kranju g. Joško Benedek iz Strazišta 11 K.

Zahvala.

Vsem, ki so nama povodom boleznin in nenadne smrti najinega nepozabnega očeta, gospoda

Karola Modrijana

stali na strani in izkazali dragemu pokojniku častno zadnje spremstvo, predvsem še slavnemu gasilnemu društvu v Kranju, kakor tudi g. ces. svetniku in županu Karolu Savniku, izrekava najino najsrčnejšo zahvalo.

V KRANJU, 6. majnika 1908.

Ludovik in Marija Modrijan.

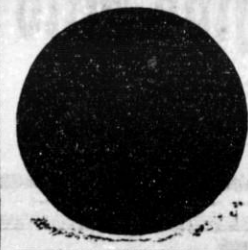
Izlet je najnovejši

Žepni vozni red

ki stane lično vezan 20 vinarjev.

Dobiva se pri 291

Fr. Iglju v Ljubljani, Mestni trg št. 11, Antonu Adamiču v Kranju, Fr. Stiglicu v Radovljici, F. Papa v Škofji Loki, Eugelsberger (Raitzarek) v Trzinu, na kolodvoru (trafika) na Jesenicah, J. Kosirju v Kamniku, Iv. Rusu na Bledu.

Dečka

za kegljišče
sprejme takoj hotel

Stara pošta.

Izletnikom

in p. n. društvom se priporočam za obilen obisk. Toči se primeni samo pristen Sromejčan, Góssovo marčno pivo ter dobe gorka in mrzla jedila. Za zabavo je tudi električen glasovir na razpolago.

Z velespoštovnjem

Fran Provoršek
Goričane pri Medvodah.

292

Naš Monopol-kolo št. 6, cena K 108

s prostotekom in dvojnimi zvončnim ležiščem je najcenejši, najmodernejši in bogato ozaljšan stroj najboljše kakovosti. Najmočnejše z barvastimi črtami. Dober pnevmatik. Pismena garancija 1 leto. Navadnejša kolesa cenješa. Vsak poseben stroj se pošlje do meje prosto poštnine in colnine. Vse ali delno plašile naprej, ostanek po povzetju. Garancijska zateve se izvrše hitro od naše avstrijske odposiljalnice. Glavni katalog o kolesih, vseh poleg spadajočih delov in fonografih s čudovito niskimi cenami zastoj in poštnine prosto.

Multiplex voznokolesa industrija, Berlin 704, Gitschner Str. 15.

Ravnateljstvo „Grand hotela Triglav“

na Bohinjski Bistrici

se usoja častitemu občinstvu uljudno naznaniti, da se

podjetje otvori

v nedeljo, dne 17. maja.

Povodom otvoritve svira dne 17. t. m. Ljubljanska mestna društvena godba med table d' hote izbran program in zvečer priredi ista špeciellen 289 4—1

umetniški koncert.

Navedeni hotel bode vodil znan, izkušen strokovnjak, katerega dosedanje delovanje jamči v vsakem oziru za solidnost.

Z odličnim spoštovanjem

Alfred Seidl.

Hotel „Mirija“ v Ljubljani
 Kolodvorske ulice, v bližini južnega kolodvora
 priporoča svoj dobroznani hotel.

Priznana dobra restavracija, izvrstna kuhinja, izborna domača, štajerska in istrska vina, vedno sveže pivo iz združenih pivovarn **Žalec-Laski** trg ter pilsenjsko pivo. — Vina v buteljkah.

Velik senčnat vrt.

Narave urejene in udobno opremljene sebe za tujce.

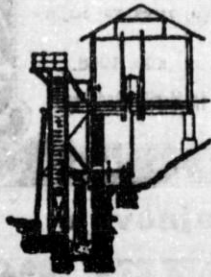
Cene smerne — dobra postrežba.

Za obilen obisk se priporoča

Marija Novak
 hotelirka.

285 2-2

G. Tönnies

122-48

tovarna za stroje, železo in kovinolitvarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Steckenpferd lilijino milo

247 40-7

najboljše milo za kožo.

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
 atelje za ortop. aparate in bandaže

Ljubljana, Prešernove ul. 5
 priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižerjev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumijevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-9 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični pontklevani zavod s obratom na motor.
 Popravila se izvršujejo točno in cenno.

Svoji k svojim! 256 52-6

Staromana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže posteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Mestanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domašim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

GORICA

GORICA

Narodno podjetje! ::: Narodno podjetje!

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujce od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekljeni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Keglišče.

TOČARNA s običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. Domača in tuja vina. — Pilsensko in puntigamsko pivo. 288 5-1

Cene jako zmerno.

Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Vinko Pirnat

c. kr. davčni asistent

Mici Pirnat rojena Bedenk

poročena

V Kranju, 6. dne majnika 1908.

(Brez kakęga posebnega obvestila.)

287

Slaven

223 16-14

ker čuva prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnoge časa

MINLOS^{OV} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILJONI

Absolutno neobh. no potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milomi

Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.

Griotte! Griotte! Griotte!

Zdravotni ovocny likér z Prahy

priporoča

246 52-7

edini založnik za Kranj

ZDRAVKO KRAJNC, KRANJ

nasproti o. kr. pošte in sodnijske.

Griotte! Griotte!

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih sprzna po teh napisnih tablah.

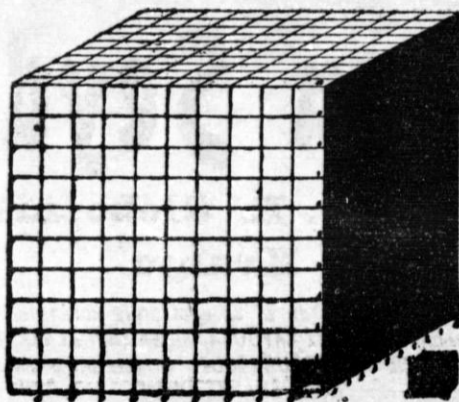

Naj se ne pusti premetiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 9

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, resan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Resan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-12

Knjiga stane v močno celo platno vezana 8 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se privede tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vim.

Knjišnica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTAOT“.

Kolesarske potrebnosti

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 172366

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko klijničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-25

valjični zastori (Rollbalken).

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovcu in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-29

Ilustrovani ceniki zastonj.

Potnikom v Ameriko!!

priporoča generalna agentura

„Amerikanske in Withe Star Linie“

najhitreje vožnjo preko BASEL-PARIZ-CHERBOURG-NEW-YORK.

2 odhoda v tednu. — Hrana že v Baselu prosta. — Z velikanskimi in varnimi parniki teh prog prevoz od Cherbourga-New-York v resnici

5 1/2 do 6 dni.

Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovoljno in zastonj

Generalna agentura Jm Obersteg & Co., Basel

28 Aeschengraben (Švica).

260 18-5

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobocistilno
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-64
Dobi se
v
lekarni
Šivalnj

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-43

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

[priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastonj.

Največja tovarniška zaloga

vsakovrstnih slannikov

Na drobno in debelo! Na drobno in debelo!

Za dame, gospode, deklice in dečke od najcenejše do najfinejše vrste, priporoča galanterijska in modna trgovina.

Antona Adamiča v Kranju

Glavni trg.

Fini damski slanniki se lišpajo po najnovejši obliki. Popravila se točno izvršujejo.

Svila, svileni trakovi, lišp, cvetlice ter igle za slannike vedno v zalogi.

Cene brez konkurence!

52-6

Radi pozne serije prodaja najnovejšo damsko, gosposko, deklško, deško in otroško konfekcijo tudi pod kupno ceno

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

242 18-10

<p>Bluze vrhna in spodnja</p> <p>Krila</p> <p>Predpasnike</p> <p>Moderce</p> <p>Šerpe</p> <p>Pasove</p> <p>Ovratnike</p> <p>Mašence</p> <p>Jabots</p> <p>Srajce</p> <p>Perilo</p> <p>Otroške obleke</p> <p>Krstne oprave</p>	 <p>Potrebščine</p> <p>za</p> <p>šivlje</p> <p>Svila</p> <p>Baržun</p> <p>Tresse</p> <p>Čipke</p> <p>Vložke</p> <p>Apilakci-</p> <p>jone</p> <p>Gumbe</p> <p>Verenine</p> 	<p>Glace in svilnate rokavice</p> <p>Moderne srajce</p> <p>Ovratnike</p> <p>Kravate</p> <p>Nogavice</p> <p>Žepne robce</p> <p>Gumbe</p> <p>Denarnice</p> <p>Prsnike</p> <p>Naramnice</p> <p>Glavnike</p> <p>Garniture</p> <p>Milo</p> <p>Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔</p> <p>filijalka iz Ljubljane 195 52-25</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
 <p>ženska</p> <p>ročna dela</p> <p>Predtiska-</p> <p>rija</p> <p>Vseh vrst</p> <p>pavola</p> <p>Svila</p> <p>Cvetlice</p> <p>Ročne</p> <p>torbice</p> <p>Moderns</p> <p>kapce</p> <p>Pačolane</p> 		

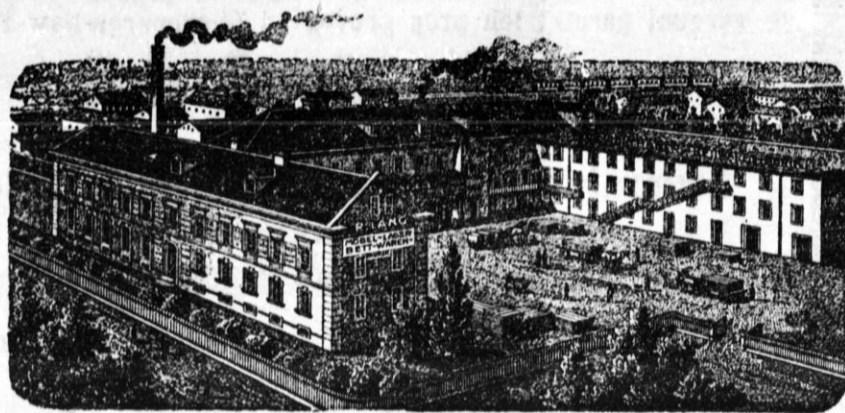
Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20
 Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva yankov vrste v vseh oonah. Oglejala, silka v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špoojaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki oonj.

Modroci iz žilnatega omrožja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vodno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, oelo garniture.

Špoojaliteta v nevestnih balah. Veliki prostori, prtiližno in v l. nadstropju. Čudovito poseni za hotele, vile in za letovišča 52 glid.

št. 136-43

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIALIST.

111-47
Odrpto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezeryna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

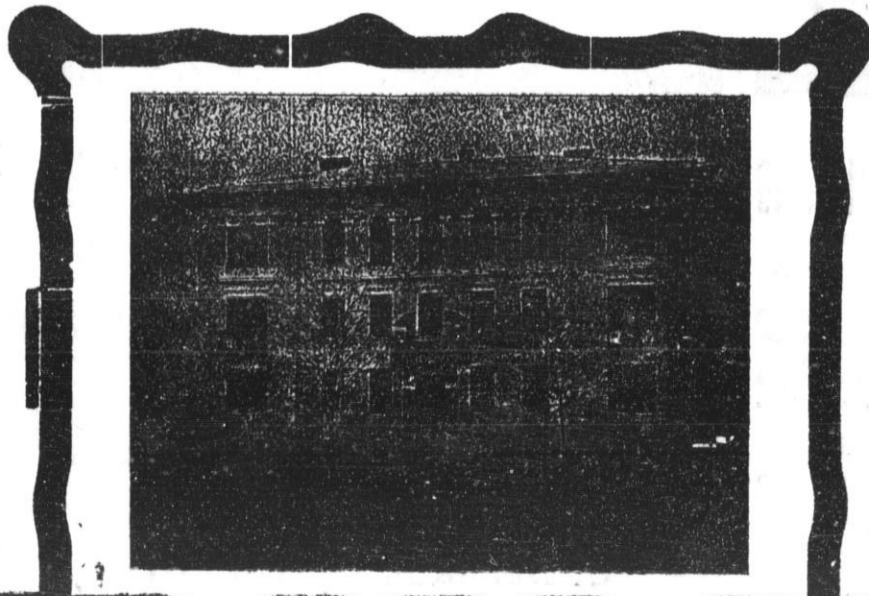
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjizice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojla

se dajejo na vknjizbe brez amortizacije po 5¹/₂% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-46